

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kromi;
za četrto leta eno kromo; posamne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca.
Cene inseratov po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno
insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 143

V Ljubljani, 10. maja 1900.

Poštno-hran. št. 849.872

Kako zboljšajmo svoje gospodarstvo?

(Piše A. Štrekelj)

I. Kmetški stan propada.

Komur je znano, kako se godi sedaj našemu kmetu, mi bo gotovo pritrdil, da ni daleč čas njegovega propada, če pojde z njegovim gospodarstvom tako naprej, kakor gré zadnja leta. Večina našega kmetškega ljudstva je zakopana že sedaj tako globoko v dolgovih, da se ne izkopa nikdar več iz njih, če bo prinašalo polje tudi v prihodnje tako pičle dohodke in če bo ljudstvo tako gospodarilo, kakor sedaj. Res malo je slovenskih gospodarjev, ki so bili zadolženi in so se v današnjih dneh samo s pomočjo kmetijstva oprostil dolga. Mnogo jih je pa, ki so se zadnja leta z dolгови obremenili. Poznam vasi, v katerih ni niti enega posestnika brez dolga. Bila pa je še marsikatera med njimi, ni dolgo od tega, še popolnoma dolga prosta.

Lahko tedaj trdim, da propada kmetški stan. Kaj stopi v prihodnje na njegovo mesto, ne moremo za gotovo trditi. V drugih deželah, kakor n. pr. na Angleškem, nastopilo je veleposestvo, a prejšnji kmet je sedaj hlapec pri bogati gospodi, ki ravna z njim kakor sama hoče. Kakšna nevarnost preti torej slovenskemu narodu, ni mi treba

praviti. Saj je kmet glavni njegov steber. Zato je dolžnost vsakega slovenskega rodoljuba, da pomaga na katerikoli način, da si naš kmet spet opomore.

Kmet je prišel v današnje stanje večinoma po nevednosti. Te pa mnogokrat ni sam kriv. S podukom in dobrim vzgledom pripomoremo lahko mnogo, da se spet ojači. Prepričan sem, da bi se uspeh prav kmalu pokazal, če bi bil v vsaki večji občini samo eden vzgleden gospodar. Škoda, da je takih mož ravno pri nas tako malo! Ali bi ne zaslužil vzgleden gospodar največje časti in priznanja! Da, on to zasluži; takov gospodar je v mojih očeh mož, katerega visoko čišlam, on je pravi rodoljub.

Razumni gospodarji! Vi ste v prvi vrsti poklicani, da rešite kmeta tujega jarma. Vi ste, ki morate svoje sosede učiti in z vzgledom jim pokazati, kako morajo dandanes voditi in obračati svoje gospodarstvo. Kažite jim pot z umnim kmetovanjem in oni, ki vam bodo sledili, slavili vas bodo kot svoje rešitelje, ves narod pa vam bo hvaležen, da ste ga oteli morebitne pogube.

Kaj pa nam je storiti, mislil si bo marsikateri umni gospodar, ki bere ta list? Dela je mnogo! Med tem ko so drugi narodi do sedaj delali in napredovali, spali smo mi in v spanji zaostali. Vzbu-

dimo se torej še za časa! Ni še prepozno, rešitev je še mogoča.

Vzbudimo se, pravim, in z odprtimi očmi spreglejmo naše dosedanje napake v gospodarstvu, kesajmo se jih in poboljšajmo se! Ako to storimo, gotovo nam ponudi tudi Bog svojo milo roko.

Da propadamo, je mnogo vzrokov. Krivi smo jih deloma sami, deloma pa nam prihajajo od drugih strani. Žal, da se še vedno sliši iz ust marsikatega nevednega kmetiča: „Kakor je delal oče, tako hočem delati tudi jaz; saj se je godilo njemu dobro!“ Revež ne vé, da so nastopili drugi časi, ne vé, da je prišla tudi v kmetijstvo takoimenovana konkurenca, katera vničuje šibkega zmagovalcu na korist. To konkurenco je potrebno dandanes kmetu dobro poznati, kajti le s tem, da zná, v čem prekaša sovražnik njega in v čem on sovražnika, mu bo mogoče obračati pravilno svoje gospodarstvo. S tem hočem reči: kmet mora znati, kaj prideluje on najceneje in kaj pridelujejo drugi bolj po ceni nego on. Držal se bo prvega a ogibal se bo drugega.

Pa ne samo to, on mora tudi znati, kako prideluje on najbolj po ceni. Te znanosti so za vsakega kmeta neobhodno potrebne, če noče, da propade, a vendar manjkajo večini našega ljudstva.

Razun nevednosti je še mnogo uzrokov, ki so krivi, da je zavozil naš kmet svoje gospodarstvo. Ti se nahajajo v prvi vrsti v družinskih in osebnih razmerah. Omenim naj, da ravnaajo naši gospodarji prav slabo, če delijo med otroke take deleže (dote), da jih glavni dedič ne more nikdar izplačati. Povem naj, da so spravile mnogotere razvade kakor n. pr. pravdanje, igranje, pijančevanje, pohajanje, gizdavost, zavist, nesloga itd. že marsikatero lepo posestvo na boben.

Primerjajmo pa tudi, koliko je čeških kmetijskih šol in koliko jih je slovenskih!

Vendar pa tudi to ni edino krivo, da propadamo. Zadnja leta pošiljalo nam je tudi nebo hude šibe in polje naše, naši vinogradi — prej krepki in čili — so sedaj obnemogli, propali. Spomnimo se le vsakovrstnih škodljivcev, ki so se pokazali zadnje čase na polju, pomislimo na grozdno plesnobo, strupeno roso in na trtno uš, ki so nam vničile vir največih dohodkov, našo vinsko trto. Hudo res je bilo zadnji čas za našega kmeta, a potem se tudi ni čuditi, da je sedaj tako obnemogel — obnemogel do skrajnega konca.

Ljubi slovenski gospodar! Ako se misliš spet ojačiti in postaviti na trdne noge, ne pričakuj pomoči od drugod! Pomagaj si sam kakor moreš in znaš, a na druge se ne zanašaj! Svet je varljiv in pusti človeka dostikrat v največji sili na cedilu. Sam se moraš tedaj poprijeti dela in z lastno močjo otresti se bremena, ki te tlači. Skušaj si spet pridobiti, kar si izgubil, bodisi po svoji ali po tuji krivdi. Svet je napredoval, napredovalo je tudi kmetijstvo in tudi ti moraš napredovati. Če pa nočeš napredovati, ostaneš tam ali še bolj odzad nego si sedaj in slednjič propadeš v boju, katerega moraš hoté ali nehoté bojevati s svojim konkurentom.

Da boš pa spoznal svoj greh in svoje napake, namenil sem se podati ti tu vrsto podučnih spisov, ki ti pokažejo tvoje slabosti a pokažejo ti tudi pot, po kateri prideš do boljšega gospodarstva, do boljših časov.

(Dalje prih.)

Kmetijstvo.

Vinogradništvo in vinarstvo.

Žveplajte in škropite trte pred evetom!

Preteklo leto vničili ste nam grozdna plesen in strupena rosa skoraj ves vinski pridelek. Posebno lahkomišelnih trtorejci, ki niso omenjenih bolezni pričakovali in se jima niso zato zadostno postavili v bran, trpeli so mnogo škode. Marsikateri izmed njih se je kesal, ko je gledal v jeseni vinograd pridnega soseda, kateri je opravil še za časa potrebno delo proti trsnim uničevalkam in marsikateri se je takrat zaobljubil, da bo tudi on v prihodnje bolj skrbel, da se mu te dve bolezni ne vtepete več v njegov vinograd. Da bi le ostal mož beseda! Prepogostokrat pa pozabi o pravem času na zaobljubo in zanašajoč se, da ne bo bolezni, opusti vsako opravilo proti nji ali pa jih vrši še-le, ko je trsje že deloma napadeno ali opustošeno. Toda sedaj je večinoma že prepozno! Bolezen se širi in širi ter vničuje, dokler ni vse vničilo. Trtorejec pa se zopet kesa, zakaj je delo zamudil, toda pomoči ni več.

Kakor sem omenil, pustošili ste grozdna plesen in strupena rosa lansko leto jako hudo. Ker se nahaja v vinogradu in na trsju mnogo malih kalij, ki prouzročajo bolezen, še iz lanskega leta, vtegne se bolezen tudi letos ponoviti. Ker je letošnje leto tudi mnogo bolj mokrotno nego je navadno a vlaga tema boleznima prav dobro vgaja, je to še bolj nevarno. Zato svarim in opominjam vse trtorejce naj se

za časa pripravijo, da sprejmejo sovražnika kakor treba.

Sicer se je pisalo po časnikih že mnogo o teh dveh škodljivcih, vendar se mi zdi, da še vedno ne zadosti. Vsaj uspeh ni zadosten, kakor sem se prepričal lansko jesen, ko sem si ogledal več vinorodnih krajev po Slovenskem. Zato se mi zdi primerno, da spregovorim nekoliko o teh boleznih, posebno ker sem videl na več krajih, kako napačno se ravna v boju z njima.

a) Grozdna plesen.

Učeni ljudje ji pravijo oidium Tuckeri. Ta bolezen je neka, pravemu plesnivcu podobna gliva, ki prepreže s svojim, jako tanki volni podobnim telesom mlade trtne dele, posebno rada pa še grozdje. Iz volnastega telesa (mycel), ki se oprime vrhu kože, pošilja gliva v trtne celice sesalke (haustorije), ki mozgajo iz njih trtni sok. Posledica je ta, da celice zamrjejo, plesen se pa vedno bolj razvija. Razun sesalk ima gliva še posebne plodonosce (konidije), ki napravljajo in trosijo kali te bolezni.

Ta bolezen se je zanesla pred petdesetimi leti, kakor pozneje trtna uš in strupena rosa, iz Amerike. Sprva je vničila, posebno na Francoskem, kjer se je najprej pokazala, skoraj ves vinski pridelek, ali kmalu so našli v žveplu jako dober pripomoček proti plesni. V čem obstoji vničevalna moč žvepla se prav za prav še sedaj ne vé natanko, misli pa se, da se napravlja na zraku iz žvepla žveplena sokislina, ki je vsem glivam hud strup.

Žveplo zaleže tem bolj, čim bolj drobno je zmleto in čim boljše in enakomerniše ga potresemo po trtnih delih. Ker se nahaja gliva vrhu rastline in ne v njej, zado-stovalo bi, da vničimo glivo, koder se pokaže prvi njen sled. Vendar ni to popolna resnica, kajti jako težko je napadeno grozdje spet ozdraviti. Tudi ni mogoče bolezni,

ki se je že vkorenčila in razširila, popolnoma zatreti in ubraniti ji nadaljno kvarjenje. Zato se priporoča, da se žveplajo trte še predno se pokažejo na njih znamenja bolezni, tedaj v prvem času rašče ali vsaj pred cvetom. Trta je sedaj še majhna in delo zato lahko in pa gotovo. Prvo žveplanje vniči kali, in bolezen se v takih vinogradih bolj redko pokaže. Če pa čakamo, da se bolezen prej prikaže, se trta v tem času močno razraste in delo postane težavniše. Tudi je treba potem več žvepla.

Tej bolezni niso vse trte enako podvržene. Nekatere so manj, druge bolj. To se ravna navadno po debelosti jagodne kože. Izmed trt, ki se za naše kraje sedaj priporočajo, so posebno podvržene tej bolezni: muškat, laški rizling, portugalka, volovnik itd. manj žlahtnina, burgundec, karmenet, modrafrankinja.

Žveplanje se vrši navadno z žveplalnim mehom (žveplalnikom). Prvo žveplanje se pa opravlja v vinogradih z nizkimi trtami boljše z žveplalnim čopom; ta je kositarjeva posodica s lukničastim dnom, ob katerem je pritrjeno, čopu podobno, nekoliko bombaževih koncev ali nitij. Ta priprava je jako priprosta in za prvo žveplanje, kakor sem rekel, najboljše. V novem času se napravlja tudi žveplalnik, ki se nosi na hrbtu in dela prav dobro, vendar je nekoliko predrag.

V drugo, tretje naj se žvepla, če se je pokazala bolezen. Žveplati je treba tolikokrat, dokler ne vničimo popolno bolezni. Nekatera leta in v nekaterih krajih je treba tudi desetkrat in več žveplati. Seveda se žvepla sedaj samo obolelo grozdje.

Kadar se žvepla, naj se trosi žveplo enakomerno po trtnih delih. Bolje je žveplati večkrat in po malem, nego malokrat in mnogo, ker se žveplo, posebno v deževnem vremenu, rado izgubi.

Opomnim naj še, da je najboljši čas za žveplanje ob mirnem

in lepem vremenu. Če je trta še nekoliko rosna, se žveplo rajši sprime in več zaleže. Nekateri naših kmetovalcev mislijo, da se o poldanski vročini ne sme žveplati, ker bi to trtam škodilo. To mnenje je pa krivo. Izmislili so ga najbrže oni, kojim se ne ljubi delati v vročini. Žveplá se tedaj lahko tudi ob takem času.

b) Strupena rosa.

Strupena rosa ali peronospora viticola je tudi gliva in ne dež, kar mnogi mislijo, zato ker ima tako ime in se prikaže navadno po deževnem vremenu. Tudi ona je podobna plesnivcu. Sorodnico tej rosi najdemo na krompirju in ji pravimo krompirjeva rosa (peronospora infestans). Ta in ona ste jako škodljivi, ker napadate listje, ki se suši in odpade. Brez listja pa ne more rasti ne trta in tudi krompir ne, še manj pa se zamore dovoljno razvijati grozdje. Tako grozdje ostane kislo in se ne zreja. Vino pa, ki ga dobivamo iz njega, je slabo in nestalno.

Strupena rosa pa ne napade samo listja, marveč tudi mladike in še celo grozdje. Kako trte radi tega ošibé, menda ni mi treba praviti, kajti skoraj vsak vinorejec je skušal sam, da mu domača trta od časa, ko se je prikazala ta bolezen, prav malo rodi. K sreči se je našel kmalu pripomoček, ki se prav uspešno rabi proti tej hudi trtni bolezni. Ta pripomoček pa se mora rabiti še predno se je bolezen prikazala, kajti napadenega listja ne moremo več rešiti.

Ker mislijo nekateri vinorejci, da so neki nagubančeni mehurji, ki so prevlečeni na spodnji strani z rujavkasto volno in se prikažejo na trtno listje meseca maja, strupena rosa, zato naj povem, da je to napačno mnenje. Ti mehurji izvirajo marveč od neke male živalice, trtne pršice (*Phytoptus vitis*), ki živi med to volno. Strupena rosa se prikaže navadno nekoliko bolj pozno, navadno najprej poleg reber

na spodnji listni strani. Ne napravlja pa mehurčkov. Če jo dobro opazujemo, vidimo prav lahko na malih steblih drobne, bele kroglice, ki niso nič drugega, nego plod ali seme. Na nasprotni strani začne list rujaveti in umirati, slednjič pa odpade.

Izkušnja nas uči, da se rosin kaleči plod zamori, če pride v vodo, v kateri je razstopljeno nekoliko bakrenega vitrijola ali modre galice. Ta tvarina mu je hud strup. Da zamorimo ves plod, ki vtegne priti na trte, škropimo tedaj slednje z modro galico in branimo jih tako proti bolezni. Raztopina se sicer na trti posuši, toda v vsaki rosi in vsakem dežju raztopi se deloma in mori v tem stanu kaleči plod. V posušenem stanu nema seveda moči, pa tudi rosin plod se ne more drugače razvijati nego v vodi. Kar pa je vode na listju, napojena je vsa z vitrijolom.

Bolezni se tem lažje in boljše branimo, čim manj strupenega ploda se nahaja v našem vinogradu. Da pa to dosežemo, škropiti je treba trte rano spomladi, pred cvetom a skrbeti potem, da se bolezen v vinogradu ne prikaže. Na enem samem listu se napravi nad pol milijona plodnih zrn, kako težavno se je braniti bolezni pa še le tedaj, ko so cele trte napadene, misli si vsakdo lahko. V cvetu naj se ne škropi, če pa nismo prej škropili, opravlja naj se tudi sedaj to delo, kajti nevarnost, ki jo donaša peronospora, je navadno večja, nego škoda, ki jo napravimo v tem času v vinogradu.

Za škropljenje proti strupeni rosi rabimo raztopino modre galice in vapna v navadni vodi. Ob morju, kjer primanjkuje sladke vode, nadomesti se polovica lahko tudi z morsko vodo. Iz početka se je jemalo 5 kg modre galice in prilično ravno toliko vapna na hl vode. Sedaj pa se je ta množina jako skrčila in mnogi priporočujejo samo 1 kg galice. Po moji skušnji je ta množina popolnoma zadost-

vala. Za drugo in tretje škropljenje zadostuje tudi $\frac{1}{2}$ kg. Če jemljemo več modre galice, seveda ne škoduje, vendar je to samo potrata. Vapno služi samo zato, da ostro galico nevtralizira, to se pravi, vzame ji ostrost (kislobo) in ker je vapno nasprotne lastnosti (alkalčno), tekočina potem ne vjeda in ne žge. Vapno se nadomesti lahko tudi s sodo, vendar ima prvo to prednost, da se boljše ohrani na listju in se na trtali boljše vidi, kako se je škropilo. Navadno se rabi ista množina ugašenega vapna kakor galice. Bolj natanko izvemo, koliko vapna treba dodati, z lakmusovim papirjem.

V drugo naj se škropi proti koncu junija ali začetka julija, ko so trte po večini odrasle. Tretje škropljenje ni potrebno vsako leto. Le tedaj, če se je julija prikazala bolezen, treba je nemudoma še v tretje škropiti.

Tudi pri tem delu je paziti, da se trte enakomerno poškopé. Ne sme se pa listja preveč omazati. Čim bolj drobne in bolj goste so kapljice, ki padajo na listje, tem bolje je. Da pride tekočina tudi na skrito listje, naj se škropi vsaka trtna vrsta od zgoraj proti dnu, a potem od dna proti vrhu. Škropi pa naj se, če mogoče, le na gorenjo listno stran.

Škropilnice ali orodje, s katerim opravljamo to delo, pozna vsak trtarec, zato ni potrebno, da tu nadalje o njih govorim.

A. Štrekelj.

Čebelarstvo.

Solnčni krog in čebela.

Veliki traven.

V mesecih velikem travnu in rožniku doseže naša živalica vrhunec svojega življenja in delovanja; zahvaliti za to se ima bogato razvitemu cvetju, s katerim pretkava v teh mesecih dobra mati narava polje in gozd, livado in domači vrt. Da, v krajih brez jesenske pozne paše sta ta dva meseca odločilna za medeno letino.

Ker so v velikem travnu pogostno še hladne noči, zato je držati panjeve na gorkem ter ni še treba odstranjevati zimске odeje od njih.

Da se more vališče (gnjezdo) brez ovire razvijati, zato skrbi čebelar, ki imaš premakljivo satovje, pravočasno za razširjenje vališča; v ta namen obesi, kakor hitro so čebele zadnji sat na gosto obsedle, za njim eden ali dva okvirja s praznim satjem ali pa z umetnimi mejstenami. Vdevati prazne ali samo na pol izdelane okvirje ni v tem mesecu več priporočati, čebele bi jih brez izjeme zadelale s trotovinom.

Slabe polke, ki ne morejo priti k moči, združi. Če pa kažejo napredovanje, tedaj jih ojači z močnim pitanjem, proti koncu meseca tudi s satjem z zalego. Prav močnim polkom smeš namreč, ne da bi za to dosti porajali, odvzeti partijo čebel, ali še bolje lep sat z zalego in ga vstaviti v slab panj; hvaležen ti bo za uslugo. Še bolj, nego pridevanje satja z zalego moramo priporočati izmenjavo satja, to se pravi: slabiču odvzemi en sat z gnidami ali čisto mlado zalego, panju-korenjaku pa sat z izdelano zalego, ki bo kmalu izlezla; to zadnje daj slabemu panju, prvi sat pa močnemu. S tem se popolnoma zavaruješ pred morebitno nevarnostjo, da bi slabič ne mogel pridejanega mu sata z zalego obsesti in ogrevati, da bi morala vsled tega zalega deloma poginiti.

Kdor je pričel v aprilu s spekulativnim pitanjem na roje, mora to v majniku nadaljevati, ako ne nastopi prav ugodna paša; storiti pa je to o vedno večjih porcijah, do $\frac{1}{10}$ kile na enkrat; če pa nastopi slabo vreme, tedaj je pa pokladanje pravilo.

Pri jako dobri paši nanosijo čebele v medišče več medu, nego nam more biti ljubo za razvoj vališča, ki se s tem ovira. Zato od strani take medene sate iz vališča in jih nadomesti s praznimi sati

ali mejstenami, če pa imajo veliko še nezadelanega medu, obesi take sate v medišče.

Skrbi za to (pa najbrže ti čebele same predobro preskrbe), da bo imel vsak polk nekoliko trotovine (polovica polokvira je dovolj); zmerni nastavek trotskega satja je namreč bogati medeni žetvi le v prospeh.

Meseca majnika bi imelo biti po naših krajih največ rojev (v takem deževju kot letos seveda ne); zato pripravi brzo praznih panjev za roje, da ne bo treba ob rojitvi letati okoli kakor brez glave.

Panjevi morajo biti čisti vsake nesnage, slabih duhov, pajčevin in madežev od griže.

Neposredno predno roj vsadiš je dobro izribati panje z voskom, meliso ali materno dušico (timijan), kar jim da prijeten, čebelam zelo všečen duh. Vse okvirce je treba nekoliko povoščiti.

Zato uporabimo prst široke odrezke od ne prestarega delavskega satja, katero pritrdimo z raztopljenim voskom ali gumijem ali magari s popom iz moke in vode na zgornjo prečko; dobro nam služijo tudi $\frac{1}{2}$ —1 cm široki pasovi medsten, ki jih pritrdimo s stopljenim voskom ravno vsredi gorenje prečke. Satni začetki naj segajo od ene strani okvirja do druge.

Splošno.

Kmetova opravila meseca maja.

(Piše A. Štrekelj.)

Huda zima in vedno deževje sta nas zadržala letos jako v poljskih opravilih. Delo, ki bi moralo biti že pred mesecem gotovo, se še sedaj ni izvršilo v nekaterih krajih. Sreča je, da je tudi narava dlje spala nego navadno. Da bi rastline le kmalu doprinesle, kar so zamudile!

Mnoga opravila, ki se izvršujejo navadno že prejšnji mesec, pa dejo letos v maj, zato naj opomnim bralce na opravila prejšnjega meseca v 7. številki „Narodnega

Gospodarja“. Poglavitno, kar se opravlja v tem mesecu, je:

Na domu: Živina, ki se ne goni na pašo, naj se spusti večkrat na prosto. Prehod od suhe krme k zeleni naj se vrši polagoma. Hlevi se večkrat zračijo in če se še niso, naj se pobelijo z vapnom. Ovce se strižejo, svinje pripuščajo. — Žito se večkrat prevrže in varuje pred žužki in drugim mrčesom. — Ker se pričinja klet polagoma razgrevati, začenja vino, ki ni v jeseni zadostno povrelo, vreti. Zato naj se veka na vinski posodi nekoliko prizdigne, da more ogljenčeva kislina iz posode. Z gorkim vremenom nastopila je tudi večja nevarnost, da se vino pokvari. Posebno rado se vino v tem času skisa, zavre in cvete. Paziti je radi tega, da je vinska posoda vedno napolnjena in da ostane klet kolikor mogoče hladna. Zračiti jo je zato od sedaj naprej v mirnih nočeh.

Na polju, travniku in pašniku: Ako se ni še posadil krompir, naj se posadi v kratkem. Tudi za setev koruze, sirčice, lanu, konopelj, krmske pese, buč je zadnji čas. Presajajo se na polje zeljnate rastline in seje se zgodnja repa in ajda. — Pleve se žito, okopava se krompir in kuruza, proti koncu meseca se tudi osipata. Pričenja se košnja inkarnatne detelje, krmske rži, meteljke in rudeče detelje. Po krmski rži in inkarnatni detelji seje se lahko cinkvantin (hitro zoreča kuruza), krmska pesa, ajda ali pa se sadijo zeljnate rastline. — Proti koncu meseca pričinja se košnja travnikov. Kosi naj se, ko je trava v cvetu in ne, ko je že odcvela. V cvetu košeno seno je najlažej prebavno in ima največ redilnih snovi. — Živina se goni na pašo. Mladih živinčet pa naj se ne zaganja pred izpolnjenim pol letom z odraslo živino, marveč naj se hranijo doma s tečno hrano.

V vinogradu: Glavna pomladanska opravila (režnja, vežnja,

prvo kopanje) morajo biti v prvih dneh tega meseca že gotova. Ko je trta pognala pedenj dolge mladike naj se žvepla, ko so pa te zrasle na pol metra dolgosti, mora se škropiti z modro galico. Za škrompljenje zadostuje 1 kg modre galice in 1 kg ugašenega vapna na hl vode. Brezpotrebni trtni poganki se obirajo, kakor hitro se spozna ali nosijo zarod ali ne, druge mladike pa se privežejo z ličjem ali vrbjem ob kol ali na razpeto žico. Na trti naj se puščajjo samo dve mladiki, ki ste namenjeni za palec in napenjalec prihodnjega leta, da se prosto razvijate. Vse druge je pa treba nad tretjim ali četrtnim listom zgoraj vrhnega grozda odščipniti. Amerikanskim trtam, ki jih hočemo v zeleno precepiti naj se ne pušča več nego treh mladik, da se te bolj okrepé. Drugo polovico meseca pričinja se cepljenje v zeleno in sicer se cepijo najprej trte, katere se ne pogrubajo (cepiti jih je kolikor mogoče nizko). Na podlagi naj se skrbno obirajo divji poganki, listja pa ne smemo odstraniti. Če je v vinogradu mnogo plevela, okopava naj se proti koncu meseca v drugič. Posebno je pa gledati v trtnici, da je zemlja rahla in čista. Če vzgojujemo tam potaknjence, ki se prihodnje leto v zeleno precepijo, naj se zemlja v suši zalije. Potaknjencem naj se pušča samo ena mladika, ki se priveže na razpeto žico. Pokončujejo se v trsju vsakovrstni mrčesi, zlasti pa jako škodljivi grozdni sukač (trtni kislec) s pobiranjem malih gosenic na mladih grozdičih; črni rilčkar, s tem, da se mu postavi pod trto širok trtni list ali kamnato skrilico, pod katero se škodljivce skrrije; tu se ga lovi in pobija; trtjon ali trtni zavijač, s tem, da mu poberemo zavitke in pomladanski hrošč ali keber, katerega treba loviti in pobijati.

V sadovnjaku: Pokončujejo se vsakovrstne gosenice, krvava in listnata uš. Jako dobro sredstvo

proti zadnjemu mrčesu, ki napada različno sadno drevje, je razstopina navadnega mila (žajfe) v vodi. Tudi tobakova voda je dobra. Proti krvavi uši, ki je prava nadlega, če se je naselila v sadovnjak, sem rabil z jako dobrim uspehom razstopino iz $\frac{1}{2}$ kg navadnega mila, 100 g fuslovega olja (amilovega alkohola, Fuselöl), 5 g žveplenega kalija (Schwefelleber) v 10 l vode. Da se milo prej razstopi, naj bo voda mlačna. — Nadalje se vrši cepljenje za kožo in v oko. Cepljenim drevescem naj se odstrani obveza, a divji poganki naj se obirajo. Nepotrebne mladike na cepiču naj se prikrajšajo. Izvršuje se poletna režnja (prikrajševanje) na pritličnih drevescih.

Na vrtu: Zelenjadne gredice se plejejo, okopavajo in če treba, zalivajo. Grah, fižol in paradižniki (pomidori) se kolijo. Presajajo se rastline iz zimskih gredic na prosto. Jagode se okopavajo in pri tem delu naj se jim prikrajšajo preširni poganki. Špargeljni se režejo, pobira se zgodnja salata, špinača, rudeče redkvice itd.

V gozdu: Poletna sečnja v visokem gorovju se nadaljuje. Nabavlja se smrekov lup in sečeta se lipa in brest, da se dobiva iz njih ličje. Kjer se ne more žgati tudi po zimi ogljenice, pričinja se sedaj to delo. Vsakovrstni gozdni škodljivci se pokončujejo.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 20.: M. R. v C. Kako hočem slabo zaraščeno domačo deteljo še sedaj popraviti.

Odgovor 20.: Povod slabih pridelkov detelje je različen, bodisi primanjkljiva gnojitev rudninskih gnojil, kalijeve soli in žlindre, ali setev slabega semena. Prodaja se premnogokrat za dobro domačo, slaba ameriška detelja, katere komaj polovica kali in je za naše kraje neprikladna. Zboljšala bi se še sedaj slabo zaraščena detelja ako bi jo postupali na 1 ha (oziroma 10 mernikov prostora) z 100 kg 40% kalijeve soli in 200 kg žlindre. Dobro bi bilo tudi rudečo deteljo (Inkarnat-

klee) in laško ljuliko (ital. Raygras) posejati in varno povlačiti, da se ne pokončajo deteljine korenine. Razkrojitev potrošenih gnojil pa pospešimo, ako potrosimo še v kakem deževnem vremenu 300—500 kg gipsa, ki raztopi s svojo žvepleno kislino redilne snovi iz zgornjih v spodnje plasti, kjer razširja detelja svoje korenine in koristi detelji še po vapnu. Kljub pozni gnojilni morate še na boljšo košnjo z ozirom na zadostno moč računati, kar bi pa detelja ne izkoristila, pa pride v prid naslednji setvi, kakor pšenici, ki potrebuje obilo fosforne kisline za tvoritev zrnja.

Vprašanje 21.: J. P. ž. na Suh. Kako bi svojo kapnico očistil majhnih živali, ki so velike kakor uši?

Odgovor 21.: Živalice, ki delajo neprijetno nesnago v vodi, so povodna bolha, samook in dvoklopnik in spadajo v skupino košarjev; sicer ne škodujejo zdravju, pač pa je voda, v kateri so se zaredile, gnusna. Zaredile so se, ker se odteka s strešnico nesnaga v vodnjak in se tako zaneso s prahom jajčeca teh živalij. Da se obranimo teh neprijetnih bitij, pustimo ob deževnem vremenu prvo strešnico na stran teči in jo potem še le napeljemo v vodnjak, ko je streha že zadostno izprana. — Ako so pa že zanešene te živalice, naj se izprazni vodnjak do čistega, pobelijo naj se stene z vapnom, da se ugonobijo vse zalege. Potem naj se vodnjak nekaj dni zrači in predno se voda zopet vanj napelje, naj se stene osnažijo vapna, da ne dobi voda lugastega okusa.

Vprašanje 22.: F. M. v Sk. R. v Št. Imam zelje, ki mi dela zelo mehke glave. Hočem sedaj gnojiti poleg domačega gnoja še z umetnim gnojilom, da bi si zelje zboljšal.

Odgovor 22.: Morebiti bi bilo umestno, drugo vrsto zeljnega semena vzeti, kakor kašeljsko ali brunšvicko. Umetno gnojilo se je pri zelji jako dobro izplačalo in naj se vzame za 1 mernik prostora 10 kg superfosfata à 12 h in 50—60 kg kalijeve soli à 12·8 h in pozneje se ima še v 2 kratnih oddelkih pridejati po 10 kg solitra à 27 h. Vsa gnojila se vam lahko tudi v manjši množini dološljejo, da se vsaj uverite o izvanrednih uspehih umetnega gnojila pri zelji. Več o umetnih gnojilih pri zelji dobite v 5. številki „Narodnega Gospodarja“.

Književnost.

Kako je ravnati z mlekom?

Slovenskim živinorejcem, posebno udom mlekarskih zadrug spisal Milan Ivančič v Tolminu. V Gorici. Tiskala „Goriška tiskarna“ A. Gabršček 1899.

Mala knjižica sicer — šteje le 38 strani — a zlata vredna po svojem namenu: privedi našega živinorejca do prve, bistvene lastnosti dobičkonosnega mlekarstva, do — snage.

Vsaj, kaj pa je tolikrat vzrok, da naši mlekarski izdelki ne najdejo na svetovnem trgu onega priznanja, ki bi ga lahko imeli vsled izborne paše naših planinskih krajev? Nobene prave skrbi ni pri mleku mej časom, ko se mleko pomolze pa do trenutka, ko je prevzame mlekar; in tako se prečesto zgodi, da se mej dobro mleko stotine zadružnikov pomeša slabo mleko ene same molže, in vse mleko se kolikor toliko pokvari. S tem pa eden zadružnik škoduje celi zadrugi. Zato je njegova sveta dolžnost, ravnati z mlekom pravilno in previdno v svojo in bližnjega korist.

Ker ima knjižica polno najvažnejših naukov za vsako gospodinjstvo, ki mlekarji in še posebno za vsakega udom mlekarskih zadrug, zato naj si jo pač sleherni preskrbi, pa tudi pazljivo prebere in se po njej ravna. Stane samo nekaj vinarjev (20, s pošto 24 v.).

S e j m i

na Kranjskem:

11. maja v Senožečah.
12. „ na Koprivniku, v Veliki Loki pri Temenici.
14. „ v Sodražici.
20. „ Mozelj.
21. „ na Vrhniki, v Tržiši, na Vinici.
22. „ v Št. Lambertu.
25. „ „ Št. Gothardu, na Mali gori, „ Mengšu, Podvelbu, Svibni, „ Žužemberku.
27. „ „ Lukovcu, Idriji, Ravišah, Moravčah, v Kočevski Reki, v Srednji vasi in na Vidmu poleg Krke.
28. „ v Postojni, v Zatičini.

29. maja v Moravčah pri sv. Križu.
30. „ „ Žerovnici.
31. „ „ Lašicah, v Mirni peči, v Kostanjevici.
1. junija v Osilnici in na Slapu pri Vipavi, v Gornjem Logatcu.
2. „ v Svirci in v Motniku.
5. „ „ Zagorji na Notranjskem, Radoljici, Loki, Metliki, v Bušeh vasi in v Radohovi vasi.
6. „ v Vinici.
7. „ „ Loškem potoku, v Senožečah, Črniku, Hinjah in na Igu.
8. „ v Rakitni.
9. „ „ Vrhpolji pri Vipavi, Kamniku, Tirni in v Žužemberku.
11. „ v Senožečah, v Tržiši, na Vrhniki in Št. Jerneji (Dolenjsko).

Na Štajerskem:

16. maja na Pilštajnu.
22. „ v Loki.
23. „ pri sv. Lorencu.
24. „ pri sv. Filipu v Selah.
25. „ v Rogatcu, Vitanji, v Slivnici (okraj Maribor).
28. „ pri sv. Trojici, v Olimji, Rajhenbergu, Velenju in v Poličanah.
31. „ v Arčicah, na Rečici in Čirkovcah.
4. junija v Slovenski Bistrici za živino.
6. „ „ Gornji Ponkvi.
7. „ pri sv. Urbanu, pri Slivnici pri Celju, v Kapeli pri Brežicah.
9. „ na Pilštajnu, v Terbovljah in pri sv. Primožu (pri Blagovni).

Na Koroškem:

13. maja pri sv. Hemi, v Št. Lenardu in Št. Mohorju.
19. „ v Celovcu.
26. „ „ Ovspergu.
28. „ „ Šmiheli pri Pliberku.
9. junija v Paterjonu.

Na Primorskem:

16. maja v Volovskem in v Dolini.
22. „ „ Kastvi.
25. „ na Kaziču.
28. „ v Grobniku.
31. „ „ Vidmu.
1. junija v Vidmu.
13. „ „ Medehi, v Kobaridu.

Štacuno, edino v fari, v najem, krmo in trafiko pa poleg na račun, se odda na deželi poleg farne cerkve pod jako ugodnimi pogoji. Stanovanje prosto.
V. Jezovnik, župan v Velenju (Štajersko).

Zanesljiva valilna jajca od velikih plemenih italijanskih gosi ima na prodaj po 40 kr. komad **Fran Ksaver Mrkun**, posestnik na Studencu št. 77 — 185 p. Studenec, bodisi s predplačilom ali po poštnem povzetju. Za varnost jamči; manj ko pet jih ne odpošlje. Odpošlje vsa naročila z obratno pošto in na vprašanja takoj odgovori.

Kmetijsko društvo v Vipavi ima še na amer. podlagi R. Portalis požlahtnjenih domačih trt po 10 kr. komad za oddati.

Mehove za žveplanje grozdja proti plesnobi, kateri so od deželne šole na Grmu preskušeni in priporočeni, izdelujeta in imata na prodaj Jos. Hudaklin v sv. Jerneju in Fr. Ruech v Kostanjevici, Dolenjsko. Cena za kos je šest kron, pri večjem številu 10%—15% popusta.

Kmetijsko društvo v Vipavi oskrbuje svojim članom:

- 1.) Vrtna in poljska semena vsake vrste.
- 2.) Za vinarstvo: Zajamčeno žveplo in modro galico, škropilnice, mehove, gumice.
- 3.) Cepilno, vrtno in drugo orodje.
- 4.) Po članih društvenih trgovcih vse gospodarske in gospodinjke potrebščine.

Lajca za valenje od zanesljivih plemenskih kur, kakor: Velike grahnate Plymouth Rocks eno po 40 h. Velike Houdan z čopom . . . 40 " Velike Dorking z srebrnim vratom . . . 40 " Creve-Coeur modre z čopom . . . 50 " Črne Holandke z belim čopom . . . 50 " Bele Leghorn . . . 50 " Laške kure jerebično progaste . . . 50 " Domači Fazan (Maloy) . . . 50 " Hamburški veliki Fazan . . . 60 " Velike laške gosi . . . eno po 1 K 20 " in 3 meseca stara plem. piščeta teh vrst eno po 4 K. Član, ki 10 jajc ne odpošlje in za dobro došlost in postrežbo jamči Ivan Kranjc veleposesnik v St. Ilju pošta Velenje, Štajersko.

30 lepih mešano jakširskih prascev ima na prodaj Jožef Murnik, posestnik, Velesovo, pošta Crklje. Pasem je jako rodovitna, svinje skote po 10 prascev, in se jako dobro upitajo. Stari svinji sta tehtali 5 centov 77 funtov in 5 centov 58 funtov.

135 vsakovrstnih hrastov in če je še več, je na prodaj. Kje? pove uredništvo.

Lajca za valenje od velikih belih kokošij „Langshann“, dobre jajčnice prodaja po 15 kr. Jan. Stele, posestnik, v Zalogu pod Ljubljano.

Dva brama c. kr žrebcev, eden pet let star, 15 pesti visok, drugi dve leti star, 15 $\frac{1}{2}$ pesti visok, ima na prodaj Martin Pirc, Matena št. 28 pri Tomišlju.

100 lepih mladih orehov po dva metra in čez dolgih ima na prodaj Nace Buh, posestnik v Zadobju št. 2, fara Lučine, pošta Gorenjavas. Cena po dogovoru.

VABILO

na

III. REDNI OBČNI ZBOR

Kmetijskega društva v Stari Oselici
registrovane zadruge z omejeno zavezo
v nedeljo dne 13. maja 1900 ob 3. uri
popoldne na Trebiji h. št. 4.

Dnevni red:

- 1.) Poročilo načelnika.
- 2.) Pregled in potrditev računov za leto 1899.
- 3.) Volitev načelnika.
- 4.) Volitev nadzornišva.
- 5.) Sprememba pravil.
- 6.) Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

Prevažanje živali z železnico.

Za oddajo živali v svrhu prevažanja po železnicah merodajen je v prvi vrsti pravilnik železniški in raznovrstni tarifi, kakor tudi zakon o živinskih kugah. Da ustrezemo mnogostransko izraženej želji, ker so navedene naredbe v obče malo znane, podati hočemo na tem mestu navodila, kako ravnati pri oddaji oziroma prejemu živali v železniškem prometu.

1. Oddaja v obče.

V prvo moramo ločiti pošiljatev malih živali, koje skladamo v posebne posode n. pr. v vreče, kletke, zaboje itd. od pošiljatev živali, koje nakladamo v železniške vagone.

Ako odpošiljamo male živali moramo paziti, da bodo posode, kamor jih skladamo, dovolj prostorne in zračne. Prenapolniti takih shramb ne smemo, ker nam železnica v tem slučaju pošiljatve ne sprejme. Pri oddaji perutnine paziti je na to, da damo isti toliko prostora, da se ne tepta in ne leže živalice druga nad drugo. Ako je taka pošiljatev na oddaljene postaje naslovljena, zahteva železnica, da napravimo v zaboje posebna korita in pridenemo potrebne krme. Živali vezati, nikakor ni dopuščeno.

Navedene pošiljatve malih živali v posebnih shrambah, sprejema železnica tudi v prevoz kot popotno prtljago.

2. Naročilo na vagone.

Živali, koje oddajamo brez vsake shrambe in nakladamo v vagone, prevaža nam železnica samo kot brzovozno (Eilgut) ali vozno blago (Frachtgut). Pri oddaji treba je v prvi vrsti skrbeti, da pripravi železnica potrebne vagone. Vagone moramo naročiti pri načelniku iste postaje, koder nameravamo nakladati.

Naročila so ali ustna ali pismena in se mora naznaniti a) dan nakladanja, b) vrsta (pleme) živine, c) napoved, ali se prevaža živina kot brzovozno ali kot vozno blago, d) postaja, kamor mislimo živali odposlati, e) natančni naslov pošiljatelj.

Priložiti moramo naročilu tudi za vsak naročeni vagon varščine v znesku 9 K 60 h. Pismena naročila z varščino odposlati je poštne prosto ali pa tudi brzojavnim potom, koder je to možno.

Železnica ni primorana naročil izvrševati, koja ne obsegajo vseh zahtevanih podatkov ali kojim ni priložena varščina. Naročilo odposlati moramo pravočasno tako, da dojde isto dva dni prej v roke dotičnega načelnika postaje, predno nakladamo živino. Dan, ko je bilo naročilo načelniku postaje od pošte dostavljeno, se ne računa.

Ako železnica z naročenimi vagoni ne more ustreči, primorana je, nas v teku treh dni, vračunši dan, ko je dobila naročilo, poštne prosto o tem obvestiti in vrniti nam varščino. Ako tega ne stori, jamči nam, da so naročeni vagoni pripravljeni in mora, ako tega ne izpolni, vrniti varščino, razun tega pa plačati še odškodnino v najvišem znesku varščine za vsak vagon.

V slučaju pa, da ne nakladamo živali ob določenem času, dasi nam je železnica vagone pravočasno pripravila, zapade varščina v prid železnici. Dasi se navadno kratkim potom brez vsake varščine vagoni naročujejo in nam železnica po možnosti tudi ustreže, svetovati je le, da se poslužujemo te naredbe, kajti le tako zahtevamo tudi lahko svoje pravice in, če treba, odškodnino. Ako železnica naše naročilo sprejme in nam vagone v tem smislu pripravi, jamči ob enem, da zamoremo po splošnem zakonu o živinskih kugah živino odposlati. Pri pošiljatvah, koje mora ogledati živinozdravnik, treba je, da sami pravočasno ži-

vinozdravnika obvestimo. Kedaj treba živinozdravniškega ogleda in o živinskih potnih listih, govorili bomo pozneje.

3. Vozni red.

V vozne liste, s kojimi pošiljamo živali, ne smemo vpisati drugega blaga, niti ne vrvi, z kojimi živino v vagone privežemo ali krme itd.

Protipostavno je, z istim voznim listom odpošiljati klalno in plemensko živino, ako sestaja ta živina iz prežvekovalcev (rogate živine, ovc, koz). Pri prežvekovalcih moramo tedaj v voznem listu vedno navesti, je li živina klalna ali plemenska.

Ker so cene za prevoz na železnici z malimi izjemami odvisne od teže vsakoje živali in ima železnica za vsako žival v svojih tarifih posebno težo, moramo živali tudi s pravim imenom v vozni list vpisati, in sicer jemlje železnica sledeče teže v poštev pri računjanju voznine:

1 konj, žrebe, mula . .	1400 kg
2 konja, žrebata, muli ali več za vsakega . .	700 „
telica	60 „
jednoletno tele	170 „
bik, vol ali krava . . .	840 „
2 bika, vola ali kravi .	1400 „
3 biki, voli ali krave .	1680 „
4 ali 5 bikov, volov ali krav	1960 „

Pri oddaji 6 bikov, volov ali krav in več računa železnica na vsako glavo 340 kg. Dobrorejene telice, koje tehtajo čez 70 kg računa železnica ravno tako, kakor jednoletna teleta.

Prase, ki še sesa . . .	20 kg
prašiček	30 „
mršav prašič	60 „
pitan „	170 „
jagnje, kozlič	30 „
ovca, oven, koštrun, koza, kozel ali pes	40 „
osel	170 „

Ako so prašiči, ovce ali koze vidno težji kot je v tarifih določeno, lahko železnica posamezne tehta. Prašička, koji ne tehta več kot 20 kg, računa železnica kakor bi tehtal 20 kg. Prašiče od 20 do 40 kg računa kakor prašičke, prašiče od 40 do 90 kg kakor mršave prašiče; prašiče, koji tehtajo čez 90 kg, računa za pitane prašiče. Ovco in kozo do 30 kg računa železnica kakor jagnje in kozlička.

Pri oddaji malih živali v zabojih tehta železnica pošiljatev in računa prevoz po brutto-teži ne glede na prej omenjenje tarifarične teže.

(Dalje prih.)

O b r t .

0 nedeljskem počitku v obrtu.

(Dalje.)

Pri trgovskem obrtu je nedeljsko delo največ za dobo šestih ur dovoljeno. Ure, v katerih je do-

voljeno nedeljsko delo v trgovskem obrtu, določa deželna politična oblast, katera ima v to svrhu zaslišati dotično občino in kjer so, tudi dotične zadruge. Ob posameznih nedeljah, ob katerih provzročajo posebne razmere večji promet, kakor n. pr. okolo Božiča, sme politična deželna oblast tudi več ur nedeljskega dela dovoliti, in sicer do 10 ur. Tudi v tem slučaju treba zaslišati občino in kjer obstoji, tudi zadrugo. To velja za tisto nedeljo pred božičnim dnevom, in ako pade sveti večer na nedeljo, tudi za ta dan. Tudi sme politična oblast na božjih potih ali mnogo obiskanih izletih, na kolodvorih itd. dovoliti več ur nedeljskega dela za trgovsko obrt, in sicer tudi tu do 10 ur. V vseh tistih krajih, ki imajo manj kakor 6000 prebivalcev, v katere pa iz okolice ljudstvo osobito ob nedeljah zahaja, da tam nakupuje potrebščine za teden, sme politična deželna oblast dovoliti razširjenje nedeljskega dela v trgovskem obrtu do 8 ur. Pomožni delavci pa se smejo samo 6 ur uporabljati za tako nedeljsko delo. Ure, v katerih se sme vršiti nedeljsko delo, določajo se za posamezne občine ali kraje različno. V urah, v katerih ima ob nedeljah delo počivati, morajo biti vrata v prodajalnico in druge za občinstvo namenjene prostore dotične obrti zaprta.

(Dalje prih.)

Z A D R U G A

Črtice iz združnega prava.

Piše dr. I. Šusteršič.

III.

Davki in pristojbine.

Pridobnina.

(Nadaljevanje.)

D. Skladiščne zadruge.

Smoter skladiščne zadruge je, potom združnega skladišča razpečavati pridelke ali izdelke svojih udov — bodisi kmetijske pridelke

udov-kmetovalcev, ali pa obrtne izdelke udov-obrtnikov.

Da je taka zadruga deležna pogojne pridobninske prostosti, mora svoje poslovanje v toliko omejiti na svoje ude, da izključno le od svojih udov pridelane ali izdelane pridelke ali izdelke jemlje v svoje skladišče in razpečava.

Pač pa sme taka zadruga stopiti v kupčijsko dotiko z neudi v toliko, da:

- 1.) pri neudih jemlje posojila,
- 2.) svoj denar nalaga pri javnemu računodajstvu podvrženih zavodih in podjetjih,
- 3.) pridelke in obrtne izdelke svojih udov prodaja tudi neudom.

E. Kmetijske zadruge.

„Kmetijska zadruga“ ni v obče poseben združni tipus. Razume se pod tem imenom vsaka zadruga, ki služi namenom kmetijstva, naj

si bode produktivna, nabavna, razpečevalna, skladiščna, konsumna zadruga ali če združuje v sebi tudi smotre večih teh zadrug.

Kmetijske zadruge, kakoršne so pri nas, združujejo po svojih pravilih v sebi smotre produktivnih, skladiščnih in konsumnih zadrug.

Kmetijska zadruga je

- a) produktivna, v kolikor izvršuje kmetijsko produkcijo, n. pr. če si omisli mlekarstvo itd.;
- b) skladiščna zadruga, v kolikor sprejema pridelke svojih udov v svoja skladišča in jih razpečava;
- c) konsumna zadruga, v kolikor dobavlja svojim udom kmetijske in druge potrebščine njihovega gospodarstva.

Da je kmetijska zadruga deležna davčnih ugodnosti, mora torej spolnovati vse to, kar smo pod B, C in D navedli o konsumnih, produktivnih in skladiščnih zadrugah. Pa tudi pravila morajo obsegati vse pod B, C in D označene omejitve.

Zadostuje torej, če se sklicujemo na pod B, C in D povedano.

V kratkem ponovimo tu le skupno, v koliko sme kmetijska zadruga stopiti z neudi v kupčijsko dotiko. To sme v sledečih ozirih:

- 1.) Sme pri neudih jemati posojila,
- 2.) sme svoj denar nalagati pri javnem računodajstvu podvrženih zavodih in podjetjih,
- 3.) sme gospodarske in gospodinske potrebščine, koje dobavlja svojim udom, kupovati pri neudih,
- 4.) sme svoje izdelke, kot produktivna zadruga, prodajati neudom,
- 5.) sme pridelke ali izdelke svojih udov prodajati neudom.

Vse to je v uzornih pravilih, koja je sestavila „Gospodarska zveza“ za kmetijska društva, zadostno označeno.

Omeniti je le še posebe, da ta pravila stavljajo kmetijski kot produktivni zadrugi ožje meje, nego zakon, ker določajo, da sme zadruga le pridelke in izdelke svojih udov predelavati. Po teh pravilih zasnovane zadruge se morajo seveda te omejitve strogo držati.

Na drugi strani pa je še povdarjati, da kmetijska zadruga sme gospodarske in gospodinske potrebščine svojih udov pokrivati tudi z lastnimi izdelki. Recimo na pr., da bi kmetijska zadruga imela lastno delavnico za kmetijsko orodje. V tem oziru pa ne velja kot produktivna zadruga in torej tudi ni vezana na pod C označene določbe. To se pravi, dobivati sme za svojo zadevno obrt potrebno snov od neudov in jo sme predelavati po neudih — toda izdelek sme prodajati le svojim udom.

F. Druge zadruge.

Označili smo pod A—E le take zadruge, kakoršne nahajamo v Gospodarski zvezi. Radi popolnosti navajamo še surovinske in razpečevalne zadruge, ki pa se ne razlikujejo bistveno od že označenih zadrug.

Surovinska zadruga je zadruga obrtnikov v ta namen, da skupno nabavljajo surovino. Zadruga nabavi surovino na debelo in jo potem po malem prodaja svojim združnikom. V bistvu je ta zadruga jednaka konsumnemu društvu in sledi tudi, če hoče uživati davčne ugodnosti, prav tistim pravilom, kakor konsumno društvo. Torej se sklicujemo na pod B povedano.

Razpečevalna zadruga razpečava izdelke ali pridelke svojih udov; ravno to dela skladiščna zadruga, ki je samo ožja vrsta razpečevalne zadruge. Za vsako razpečevalno zadrugo velja to, kar smo povedali pod D.

S tem smo opisali, kako morajo zadruge biti urejene in zasnovane, da so pogojno oproščene pri-

dobnine, odnosno, da uživajo davčne ugodnosti.

Povdarjamo sklepom še enkrat: Ne zadostuje, da se samo pravila zadruge držijo predstoječe popisanih omejitev — in ravno tako ne zadostuje, če se zadruga le dejanski drži teh določb.

Treba je namreč, da se zadruga po svojih pravilih in dejanski vseh teh določb strogo drži. Pred vsem morajo torej pravila biti prav sestavljena — in potem se jih mora zadruga pri svojem poslovanju strogo držati. Le pod tem pogojem se bode od davčne oblasti priznala kot „pogojno oproščena zadruga“.

Preidemo k ugodnostim, katere priznava zakon „pogojno oproščenim zadrugam“ glede pridobnine.

(Dalje prih.)

Kako na Badenskem država podpira združništvo?

Deželna zveza badenskih posojilnic zravnavava svoj denar pri renski kreditni banki v Mannheimu. Lansko leto se je pritožila imenovana zveza pri finančnem ministerstvu, da banka računa previsoke obresti, kadar iz svojih sredstev zalaga posamezne blagajne. In minister je dovolil za zravnavo denarja zvezi, iz amortizacijske blagajne do milijon kredita na obresti, kakor jih je dobila blagajna začasne vloge pri bankah ($2\frac{1}{2}\%$), istotako tudi zvezi gospodarskih konsumnih društev primeren znesek po 3% iz amortizacijske blagajne proti zastavi ali proti kakršnemkoli poroštvo.

Ta državni kredit sta obe zvezi radi sprejele in porabile; umevno je, da se je radi tega tudi pri drugih denarja potrebnih zavodih vzbudila želja po enakem državnem kreditu. Taka želja se je izrazila že lansko leto pri zvezinem shodu nižjebadenskih kreditnih društev. Tudi obrtni shodi so se izrekli zato, da upajo pri ustanovitvi rokodelskih zadrug ali na podobno pod-

poro, kakor jo daje zadrugam pruska centralna zadružna blagajna, ali pa na tako, kakor se je že naklonila zvezam gospodarskih zadrug na Badenskem.

Sedaj je pri posvetovanju o proračunu poslanec za Edingen izrazil željo, naj se kakor gospodarskim tako tudi obrtnim zadrugam dovoli denar iz državnih sredstev.

In nihče se načelno ne upira proti takemu državnemu kreditu z nizkim obrestovanjem, marveč vse kar tekmuje, dobiti denar iz amortizacijske blagajne od države na posodo, in to se godi v deželi, kjer leta in leta — izvzemši leto 1899 — hranilnicam in zadrugam skoraj ni bilo mogoče, dobro obrniti denar, ki se je pri njih naložil na majhne obresti in z daljšo odpovedno dobo.

Da je manjšim posojilnicam včasih nedostajalo denarja, temu je bilo krivo deloma to, da so bile omejene na premajhen okoliš, deloma pa tudi načelniki niso bili dovolj sposobni, pridobiti hranilnih vlog. Glavni vzrok pa je bilo to, da se ni dovoljeval samo kredit za podjetja, kakor je prav za prav bila njih naloga, ampak so se dajale tudi večje vsote za nakup posestev in izplačevanje dedščin, kar spada že k realnemu kreditu.

Če se obrtnim zadrugam odreče primeren državni kredit, bode upravičeno govoriti o dvojni meri, če se jim pa dovoli, kmalu ne bo več zadostovala glavna amortizacijske blagajne, ustreči vsestranskim željam in prošnjam.

„Blätter für Genossenschaftswesen“.

Zadružno nabavanie gospodarskih potrebščin in njegov nadaljni razvoj na nemškem Tirolskem.

S tem naslovom je sprejel deželni kulturni svet na Tirolskem poročilo stalnega odseka ter je izdal 15. novembra 1899. v obliki male tiskovine. Poročilo, katero je sestavil tajnik kulturnega sveta,

razpravlja navedeno, za naše zadružništvo tako važno vprašanje na obširen in ob enem poljuden način.

Gospodarstvo bode — kakor se zelo dobro bere v uvodu — v dvajsetem stoletju stalo v znamenju zadružništva. Toda s tem, kar smo dosegli do sedaj, še ne smemo biti zadovoljni; kajti vsaka stvar v življenju, ki zastane v svojem tiru, nazaduje. Zato kulturni svet smatra kot svojo prvo nalogo, skrbeti za zadružni razvoj, odgovarjajoč nameram in cilju, ki ga ima zadružništvo. V ta namen skrbi za vsestransko izboljšanje narodnega gospodarstva, da bi bili kmetovalci izročeni v njegovo skrb in zaščito, vsak čas pripravljeni v narodno-gospodarskem boju.

Marljivi kmetovalec odpravi pri svojem gospodarenju vsak nedostatek, kakor hitro ga opazi; ne skrbi za popravo še le tedaj, ko je orodje že popolnoma neporabno. Kar je veljavno v malem, to se mora izvrševati v veliki meri tudi pri vsaki, vse kakor posameznika zadevajoči organizaciji. In nikakor ne daje povoda za izpremembe, kakor jih toliko misli, želja po novotarjah, ampak potreba nas navaja k temu, potreba, o pravem času spraviti gospodarsko življenje v dober tir.

Najvažnejše vprašanje, s katerim se bo v bližnjem času pečal deželni kulturni svet, se tiče nadaljne organizacije, nabaviti skupno gospodarske potrebščine. Pričetek za to prevažno akcijo je storilo imenovano poročilo; to kot uvod prinaša kratek pregled o obsegu, ki ga ima na Nemškem zadružništvo po deželi, in nato poroča na jasen in lahkoumeven način o sedanjem stanju zadružne ideje na Tirolskem.

„Noben kmetovalec naj se pri nabavanju svojih potrebščin ne ogiba zadruga in gospodarskih zvez, ker zveze pošiljajo najboljše in najcenejše.“ To so zlate besede, ki naj bi jih upošteval vsak kmetovalec.

Brezobzirno, česar je za vsako resno delo treba, našteva dalje nedostatke, ki se gode pri sedanjem nabavanju gospodarskih potrebščin, in obširno razpravlja o načrtu, ki naj bi se po njem izvršila preustrojitev.

Z ozirom na priznane zglede na Nemškem, Češkem, Moravskem, v Šleziji se najprej misli na združenje nabavnega podjetja po Reiffeisenovkah in le tam, kjer teh ni ali jih ni pametno ustanoviti, naj bi se osnovala posebne, vedno le na nekaj občin omejene nakupovavne zadruga z zavezo.

Glaven pogoj, vsaj za nabavanie poglavitnih potrebščin, da bo uspeh res dober, pa so centrale. Kot taki poslujeta obe zvezi v Inomostu in Bozenu.

„Tiroler landwirtsch. Blätter“.

R a z n o.

Nove Reiffeisen-ove hranilnice se snujejo v Trziču na Gorenjskem, v Planini (Montpreis) na Štajerskem in Štanjelu na Krasu.

Denarni promet hranilnic in posojilnic v mesecu marcu 1900.

Hranilnica in posojilnica v Cerkljah: Prejemki 3173 K 25 h, izdatki 3130 K 52 h, denarni promet 6303 K 77 h, prejete hranilne vloge 600 K, dana posojila 2459 K, vrnena posojila 1448 K.

Hranilnica in posojilnica Gojzd pri Kamniku: Prejemki 2483 K 92 h, izdatki 2282 K 11 h, denarni promet 4766 K 03 h, prejete hranilne vloge 200 K, izplačane hranilne vloge 136 K, dana posojila —. — K, vrnena posojila 2200 K.

Hranilnica in posojilnica Kojsko-Šmartno: Prejemki 4450 K 59 h, izdatki 3397 K 77 h, denarni promet 7848 K 36 h, prejete hranilne vloge 1920 K 36 h, izplačane hranilne vloge 1006 K, dana posojila 2350 K, vrnena posojila —. — K.

Posojilnica v Košani: Prejemki 2355 K 84 h, izdatki 2253 K 64 h, denarni promet 4609 K 48 h, prejete hranilne vloge 1244 K, izplačane hranilne vloge 304 K 36 h, dana posojila 1895 K 60 h, vrnena posojila 53 K 32 h.

Hranilnica in posojilnica v Št. Rupertu: Prejemki 4729 K 77 h, izdatki 4708 K 30 h, denarni promet 9438 K 07 h, prejete hranilne vloge 1055 K, izplačane hranilne vloge —. — K, dana posojila 4620 K.

Hranilnica in posojilnica Semič: Prejemki 14.261 K 15 h, izdatki 14.688 K 91 h, denarni promet 28.950 K 06 h, prejete hranilne vloge 13.853 K 47 h, izplačane hranilne vloge 649 K, dana posojila 5930 K, vrnena posojila 200 K.

V mesecu aprilu 1900.

Hranilnica in posojilnica Sv. Jakob: Prejemki 2042 K 13 h, izdatki 1311 K 06 h, denarni promet 3353 K 19 h, prejete hranilne vloge 200 K, izplačane hranilne vloge 610 K 76 h, dana posojila 700 K, vrnena posojila 600 K.

Hranilnica in posojilnica v Mengišu: Prejemki 8813 K 94 h, izdatki 8266 K 28 h, denarni promet 17.080 K 22 h, prejete hranilne vloge 4120 K, izplačane hranilne vloge 6341 K 28 h, dana posojila 1900 K, vrnena posojila 214 K.

Hranilnica in posojilnica v Poljanah: Prejemki 34.023 K 92 h, izdatki 26.217 K 86 h, denarni promet 60.241 K 78 h, prejete hranilne vloge 12.634 K 79 h, izplačane hranilne vloge 11.884 K 96 h, dana posojila 11.610 K, vrnena posojila 8460 K.

Hranilnica in posojilnica v Robu: Prejemki 6003 K 57 h, izdatki 3380 K, denarni promet 9383 K 57 h, prejete hranilne vloge 1960 K, izplačane hranilne vloge 500 K, dana posojila 2880 K, vrnena posojila 1100 K.

Hranilnica in posojilnica v Stari Loki: Prejemki 13.362 K 63 h, izdatki 12.245 K 01 h, denarni promet 25.607 K 64 h, prejete hranilne vloge 10.716 K 31 h, izplačane hranilne vloge 6408 K 36 h, dana posojila 3800 K, vrnena posojila 500 K.

Hranilnica in posojilnica v Žirih: Prejemki 9638 K 53 h, izdatki 7608 K 70 h, denarni promet 17.247 K 23 h, prejete hranilne vloge 6518 K, izplačane hranilne vloge 2072 K, dana posojila 1400 K, vrnena posojila 2000 K.

Hranilnica in posojilnica Kojsko-Šmartno: Prejemki 2644 K 61 h, izdatki 1733 K 82 h, denarni promet 4378 K 43 h, prejete hranilne vloge 524 K, izplačane hranilne vloge 360 K, dana posojila 1340 K, vrnena posojila 100 K.

Hranilnica in posojilnica v Metliki: Prejemki 13.399 K 93 h, izdatki 7638 K 52 h, denarni promet 21.038 K 45 h, prejete hranilne vloge 8987 K 60 h, izplačane hranilne vloge 4101 K 52, dana posojila 1400 K, vrnena posojila 460 K.

Tržne cene žitu na Dunajski borzi

dne 9. maja 1900. (za 50 kg)

	za pomlad	za maj-junij	za jesen
Pšenica	K —,—	K 8 07,	K 8 21
Rž	—,—	7 24,	7 39
Turšica	—,—	5 91,	—,—
Oves	—,—	5 50,	5 66

Na trgu v Ljubljani

	za 100 kg	
za pšenico	K 16.60,	K 18.40
„ rž	14.40,	15.60
„ ječmen	13.60,	14.—
„ oves	12.40,	13.60
„ turšico	13.20,	14.40
„ krompir	5.60,	6.60
„ seno	4.40,	—,—
„ belo proso	19.—,	—,—
„ navadno proso	14.—,	—,—
„ ajdo	17.60,	18.40

Na trgu v Kranju

	za 100 kg	
za pšenico	K 17.50	
„ rž	15.60	
„ ječmen	16.—	
„ oves	17.—	
„ turšico	—,—	
„ krompir	5.68	
„ seno	4.40	
„ proso hektoliter	10.72	

Na trgu v Črnomelju

	za 100 kg	
za pšenico	K 16.80	
„ rž	13.60	
„ ječmen	12.—	
„ oves	11.90	
„ turšico	12.10	
„ krompir	4.—	
„ seno	4.—	

Na trgu v Metliki

	za 100 kg	
za pšenico	K 19.50	
„ rž	16.50	
„ ječmen	15.50	
„ oves	9.—	
„ turšico	14.—	
„ krompir	6.—	
„ seno	6.—	

Na trgu v Mariboru

	za hektoliter	
za pšenico	K —,—	
„ rž	—,—	
„ ječmen	—,—	
„ oves	13.20	
„ turšico	13.30	
„ krompir	6.—	
„ seno	—,—	

Na trgu v Ptuj

	za 100 kg	
za pšenico	K —,—, K 15.—	
„ rž	12.—, —,—	

za ječmen	K 12.—, K —,—
„ oves	13.50, 13.50
„ turšico	12.—, —,—
„ krompir	4.—, —,—
„ seno	—,—, 2.60

Na trgu v Celovcu

	za 100 kg	
za pšenico	K 16.—	
„ rž	14.20	
„ ječmen	—,—	
„ oves	11.60	
„ turšico	13.—	

Na trgu v Velikovem

	za 100 kg	
za pšenico	K 16.20	
„ rž	14.20	
„ ječmen	—,—	
„ oves	11.60	
„ turšico	13.—	

Na trgu v Gorici

	za 100 kg	
za pšenico domačo	K 19.—	
„ inostransko	—,—	
„ rž	—,—	
„ ječmen	—,—	
„ oves	13.—	
„ turšico	13.70	
„ krompir	6.20	
„ seno	5.40	

Tržne cene surovih svežih kož

za mesec april:

Goveje kože, težke à kg	K —88
„ lahke	—84
Telečje	1.10
Prešičeve čiste	—70
„ slabe	—50

Centrala za nakup in prodajo!

Gospodarska Zveza

»»»»»»»»»»»»»»»» v Ljubljani »»»»»»»»»»»»»»»»

posreduje svojim članom

nakup vsakovrstnih kmetijskih potrebščin, kakor umetnih gnojil, modre galice, žvepla; raznih poljedelskih strojev, vsakovrstnih semen; koruze, moke, otrobov itd.

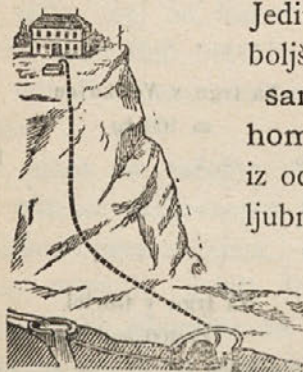
prodajo vse vrste kmetijskih pridelkov itd. ter ima v zalogi vse tiskovine za raiffeisenske hranilnice in posojilnice, katerim preskrbi po znižani ceni tudi železne blagajne, varne proti požaru in vlomu.

Posredovalnica za Zvezine trgovce!

Samogibni vodovodi

za malovodnata, visoko ležeča mesta, občine, gospodarstva, vinograde, vile, vrte itd.

Cenike in prospekte na željo pristo in brezplačno.

Jedino obstoječe, lahko izboljšljive, doslej najboljše samogibne, neprenemoma noč in dan vodo iz oddaljenih nižin na poljubno površino vodeče vodovode

postavlja

Prva moravska

ANT. KUNZ Tovarna za vodovode in sesalke
Bela cerkev (Weisskirchen) na Moravskem.

AVGUST REPIČ, sodar v Ljubljani

Kolizejske ulice št. 16, Trnovo

izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne **sode** po najnižjih cenah.

Kupuje in prodaja staro vinsko posodo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 * Gorica * Via Giardino 8

zalagatelj in pridelovalec vina

priporoča

pristna
bela
vina

pristna
črna
vina

iz vipavskih, furlanskih, dalmatinskih isterskih in briskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cena zmerna. Postrežba poštena.

Pozor!

Najboljša kislá voda

je

Jurij Regoršek-ov

»Marijin studenec«

— v okraju Rogatec. —

Ta slatina je bila po g. profesorju dr. J. Gottliebu v Gradcu analizovana in se je ta analiza iz 30. zvezka št. 14, str. 191 l. 1858 sejnega poročila matematično-prirodnoznankega razreda ces. akademije znanosti na Dunaju v posebni brošuri odtisnila in se na str. 11 te brošure potrjuje, da se more „Marijin studenec“ prištevati najmočnejšim natronovim studencem, in da presega z ozirom na množino svojih delov, osobito dvojno oglenokislega natrona najbolj sloveče studence te vrste, kakor studenec v Bilinu, Vichy-ju, Ems-u, Selters-u in Rogatcu.

Naročila naj se določijo Juriju Regoršku,
Poljčane, Štajersko.

Naročila naj se določijo Juriju Regoršku,
Poljčane, Štajersko.

Ant. Presker

krojač v Ljubljani

sv. Petra cesta števil. 4
se priporoča preč. duhovščini ter slav.
občinstvu v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške kakor tudi druge obleke
iz trpežnega in solidnega blaga po
nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo
izgotovljene obleke

posebno na haveloke v največji izbiri po
najnižjih cenah.

Najboljše hrbtnje škropilnice „Vindobona“ za žveplanje zoper Oidium so

in najbolj priporočljive; pripomniti je še pri istih pohvalo,
katero je izreklo kraljevo učiteljske za sadje- in
vinorejo v Geisenheimu o. R. ob priliki, ko se je
primerjalo dosedajne škropilnice za žveplanje, „Poy-
sille“, „la Rapide“, „Vulcan“, „Universal“ in —
„Vindobona“:

„Ta aparat (Vindobona od Franc Nechvile,
Dunaj) je močno in trpežno napravljen, dasi
je izvanredno lahek. Istega se zelo lahko goni,
takorekoč skoraj igraje. Deluje pa najbolj
štedljivo.“

Dobi se ga lahko po **FRANC NECHVILE**
Tovarna vinarskega orodja, strojev za kletarstvo in za kovine
Dunaj, V/1, Friesgasse 14.

Samó **1** krona za
3 žrebanja.

Predzadnji teden!

Glavni dobiček **60.000** kron, **15.000** kron in **12.000** kron

v gotovini z 20% odbitka.

Invalidske zahvalne
srečke po **1** krono

I. žrebanje: 19. maja 1900.

II. žrebanje: 7. julija 1900.

III. žrebanje: 10. novembra 1900.

priporoča **J. C. MAYER** v Ljubljani.

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

Kmet. društvo v Vipavi

priporoča preč. duhovščini in drugim odjemalcem

zajamčeno **pristno vino**

iz svoje zaloge in svojih članov pridelke po
zmerno nizkih cenah, in sicer:

1. vrste belo vino po 24 do 25 gld. ali
48 — 50 K za 100 litrov, loco Postojna;
2. vrste belo vino po 21 do 23 gld. ali
42 — 46 K za 100 litrov, loco Postojna;
3. vrste belo vino po 19 do 20 gld. ali
38 — 40 K za 100 litrov, loco Postojna.

V zalogi so tudi **desertna vina**, in sicer:
renski rizling za buteljke po 45 ali 90 K
Hl. ozir. $\frac{7}{8}$ ltr. buteljka po 60 ali 120 K
Vrhpoljec črni po 2 K buteljka in Pikolit
po 2 K 40 vin.

Pošilja se v sodčkih nad 56 litrov.

Na zahtevanje pošljejo se vzorci. — Večjim od-
jemalcem se dovoli primeren rabat.

Kmet. zadruga! Svoji k svojim!

Odlikovan s 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Ph. Mayfarth & dr.

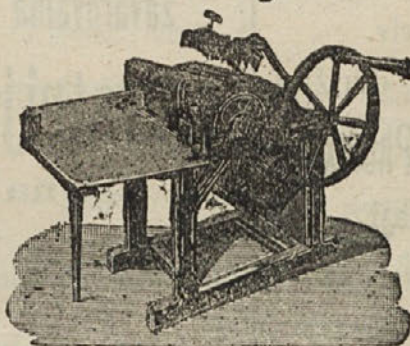
c. kr. edino priv.

tovarna kmetijskih
strojev,
livarna in fužina

— na par —

DUNAJ

II., Taborstrasse 71

ima v zalogi ročne, na gepeljne in na par patentovane
mlatilne stroje, gedeljne, najnovejše čistilnike
za žito, trijerje, rebljače za koruzo.

Samodelujoče patentovane brizgalnice za vni-
čenje njivne gorčice, „Syphonia“; premakljive
parne kotle za napravo živinske krme; stiskal-
nice za seno in slamo, ročne, premakljive ali ne-
premakljive; jeklene pluge, brane za travnike,
za mah, na člene in diagonalne; najboljše stroje
za sejati, „Agricola“; stroje za košnjo detelje,
trave in žita; grablje za seno in za žito.

Patentovane aparate za sušenje sadja, zelenjav
i dr.; stiskalnice za grozdje in sadje; rebljače
za grozdje; stroje za rezanje krme; ročne mline
za žito; stroje za rezanje repe.

Vse se izdeluje po najnovejših napravah.

Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastoj.

Zastopniki in prekupci se iščejo.

Vnanja naročila se izvršujejo točno
proti poštnemu povzetju.

Gabrijel Piccoli

lekarnar v Ljubljani, Dunajska cesta
dvorni založnik Njegove Svetosti
papeža Leona XIII.

Lekarnarja Piccolija zobne kapljice, vsled najvišjega pri-
znanja in dovoljenja

1. steklenica 40 h. **Štefanijine kapljice**

imenovane, devajo se na pavoli v votli zob ali pa se namaže
bolna čelust, so učinkujoče sredstvo proti zobobolu.

Odlični profesorji in zdravniki priporočajo lekarnarja
Piccolija

želodčeno tinkturo

katera krepi želodec, provzroča veselje do jedi, upliva na pre-
bavanje in odprtje, zlasti pri onih, ki trpijo stalno na telesnem
zaprtju. — 1 steklenica 20 h., 12 stekl. z zabojem vred 2 K 52 h.

Pri slabokrvnih in nervoznih ali vsled bolezni oslabeledih
otročih kakor tudi pri odraslih se uporablja lekarnarja Piccolija
z najboljšim vspelhom. Ima 20 do
železnato vino 90krat toliko železa v sebi, kakor
druga China-vina, katera nimajo
pogosto niti toliko železa, kot navadno namizno vino.
Cena polliterski steklenici 2 K.

Najboljše sredstvo, da se ohranijo konji, krave, teleta, voli,
prešiči, ovce itd. zdravi in močni, je lekarnarja Piccolija
živinski prašek, katerega cenijo in radi kupujejo
vsi kmetovalci.
Zavoječ 50 h., 10 zavojev 4 K.

C. in kr. izklj. privil. tvornica za čistilnice (trierje)

N. HEID Stockerau ▲ Dunaj ▲

Čistilnice in stroji za sortiranje različnega žita.

Special-trierji za čiščenje leče, graha, fižola, ogerščice,
lanenega semena, prosa itd. s patentovano
pločevino; izborno čiščenje, brez vsake zgube dobrih zrn.

Trier za čiščenje detelje od pre-
denice in drugih škodljivih plesni.

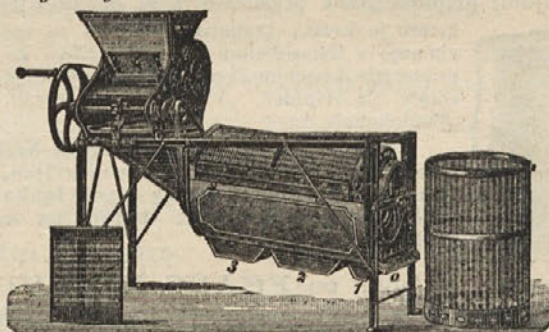
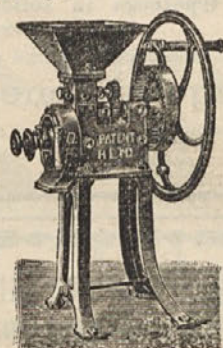
Excelsior-mlini

za razdrobljenje (Patent Heid)

za razdrobljenje in mlenje rži, ječ-
mena, ovs, koruze, fižola itd.

Ti stroji so zelo lahko gonljivi,
(ročni na gepel in na par), so zelo
po ceni ter se le počasi izrabijo.

Popolna oprava
za skladišča
po najnovejšem zistemu.

C. kr. priv.
zavarovalna družba
„Avstrijski Phönix“
na Dunaji.

Uplačana glavnica
K 6,000.000.—

Premijska in odškod-
ninska reserva
K 2,500.000.—

Zavarovanje poslopij
in vsakovrstnih premičnin
proti požarnim škodam.

C. kr. priv.
zavarovalna družba za življenje
„Avstrijski Phönix“
na Dunaji.

Uplačana glavnica
K 2,400.000.—

Premijska in odškodninska reserva
K 25,940.000.—

Zavarovalno stanje
K 112,000.000.—

Premijski dohodki
K 4,700.000.—

Zavarovanje na človeško življenje
za slučaj doživetja in smrti, otro-
ških dot in starostnih rent.

„Providentia“
občna zavarovalna družba
na Dunaji.

Ustanovna glavnica
K 5,000.000.—

Uplačana glavnica
K 1,500.000.—

Zavarovanje proti telesnim
nezgodam za slučaj smrti,
stalne invaliditete in začasne
poškodbe. — Jamstveno za-
varovanje za kolesarje, po-
sestnike konj, tovarne in
industrijska podjetja.

Stalne nizke cene premije in točno kulantno odškodovanje.

Generalni zastop teh zavarovalnic v Ljubljani, na Kongresnem trgu št. 17

(v novem uršulinskem posloplju)

JOSIP PROSENC

(v novem uršulinskem posloplju)

Šivalni stroji in kolesa
Tovarniška zaloga
Ivan Jax-a
v Ljubljani

Dunajska
cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane
šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.

V. J. Rott v Pragi

Staro mesto, Malé náměstí, č. 142—I.

Trgovec s stroji in kovanim blagom
za vsakovrstne rokodelske potrebe

priporoča *stroje in orodja* za vrtnarje, gospodarje, sadje-
rejce, gozdarje, vinorejce in čebelarje; jeklene kopače, lopate,
grablje, motike, rovke, plevke, strgalke, prabulke za konje,
nože, zobovje k žagam, cevi za vodovode, demante za stek-
larje, pasti za krte, miši, podgane itd., škarje za konje, go-
vejo živino in ovce, ostrine k rezalnim strojem, amerikske
vile, podajalnike, merila, vage, lote, stroje travoreznike.

Potrebe za dom in kuhinje, mesarje in prekajalce
mesa, škarje za brke in lase, angleške britve; domače tele-
grafe in njih posamezne dele.

Cenike na zahtevanje.

Zaloga in kletarstvo
na Glincah št. 20
pri Ljubljani
na lastnem posestvu.

Slov. vinogradniško društvo
v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
priporoča svojo veliko zalogo

pristnih domačih vin

starih in novih

iz Dolenjske, Štajerske, Istre, Vipave in Goriške.

Vino je deloma doma prešano, isto oddaje
se v sodih in fino vino v steklenicah.

Na zahtevo pošiljajo se uzorci brezplačno.

C. in kr. priv.

tvornica za gasilno in
kmetijsko orodje

R. A. Smekal-a

v Čehu na Moravskem
nudi vsakovrstne

brizgalnice za gasilna društva
najnoveje sestave s sesalno in tlačilno
oprtno na obeh straneh ter s patentom
proti zmrzlini. — Brizgalnice proti
peronosperi, vsakovrstne cevi iz konoplje
in gume; dalje

gospodarske stroje vsakojakih vrst.

Ceniki brezplačno.

Plačila tudi na obroke.

Podružnica R. A. Smekal
v Zagrebu.

Slovenci, kupujte doma!

Kmetijsko društvo v Dobropoljah ima v zalogi dobro obležan

S I R

dvojne vrste, **masten** in **pust** za delavce. Razpošilja se po pošti ali železnici v celih
hlebih od 25 do 30 kg, pa tudi v manjših kosih. Razpošilja in odgovarja se točno.

 Najboljša in najsigurnejša

Stanje hranilnih vlog 31. dec. 1899:
čez 4 milijone K

prilika
za
štedenje!

Denarni promet v dvanajstih mesecih
čez 17 milij. K

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.

sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

 $4\frac{1}{2}\%$

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld.
čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 31. dec. 1899:
4,642.543 K 80 h

Promet v 12 mesecih od 1. jan. do 31. dec. 1899:
17,888.544 K 50 h

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje
kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 31. decembra 1899.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška,
knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
gimnazijski profesor v Ljubljani.

Dr. Viljko Schweitzer,
odvet. koncipijent v Ljubljani.

Frančišek Birk,
stolni vikar v Ljubljani.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Dr. Janko Brejc,
odvetn. koncipijent v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Dr. Aleš Ušeničnik,
stolni vikar v Ljubljani.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške blagajne
v Ljubljani.